

KAIKKI KAIKILLE!

Vasemmistonuorten eduskuntavaaliiohjelma 2023

sisällysluettelo

3	johdanto	
4	tulevaisuus	kuuluu kaikille
5	hyvinvointi	kuuluu kaikille
6	reiluus	kuuluu kaikille
7	koulutus	kuuluu kaikille
8	terveys	kuuluu kaikille
9	toimeentulo	kuuluu kaikille
10	ihmisarvo	kuuluu kaikille

Elämme aikaa, jolloin tulevaisuus näyttäytyy monelle harmaana ja epätoivoisena. Reilulla päätöksenteolla voimme kuitenkin kääntää suunnan kohti kaikille elinkelpoista ja yhdenvertaista maailmaa ja Suomea. Kaikki kaikille on ohjelma tulevaisuuden puolesta.

Kaikki kaikille tarkoittaa, että jokaisella on tarpeeksi hyvään elämään. Kun keskitymme yhteisen hyvän jakamiseen yksilöiden rikastuttamisen sijaan, olemme kaikki rikkaampia.

Kaikki kaikille tarkoittaa, että elämme kestävästi ja kaikkea elämää kunnioittaen. Kun emme käytä planeettaamme yli rajojemme, niin luonto kuin ihmiset voivat kukoistaa.

Kaikki kaikille tarkoittaa, että vapaus ja oikeus toteutuu kaikille yhdenvertaisesti. Kun arvostamme ja luotamme toisiimme, on maailmassa helpompi hengittää.

Vasemmistonuoret lähtee eduskuntavaaleihin tavoitteenaan torjua ilmastokriisiä ja luontokatoa, vähentää eriarvoisuutta sekä lisätä ihmisten hyvinvointia ja vapautta. Kaikki kaikille!

TULEVAISUUS KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Ilmastokriisi ja luontokato muodostavat suurimman uhan ihmiskunnan tulevaisuudelle. Lisääntyvät sään ääri-ilmiöt vaarantavat ihmisten turvallisuuden, ruoantuotannon ja luonnon monimuotoisuuden. Tilanne on jatkuvaa kasvua vaativan talousjärjestelmän toiminnan tulos, emmekä pysty vastaamaan kriisiin muuttamatta tapaa, jolla tuotanto ja talous toimivat. Mitä pikemmin ilmastokriisiä ja luontokatoa ehkäiseviin toimiin tartutaan, sitä tehokkaammin pystymme suojelemaan luontoa, ihmisiä ja taloutta tuhoilta.

Ilmastokriisi vaikuttaa eniten heihin, joita poliittisen ja taloudellisen eliitin päätöksentekoaikana eivät kuuntele. Nuorten, duunareiden, vähemmistöjen ja alkupe- räiskansojen tarpeiden tulee määrittää tietä muutokseen. Oikeudenmukainen siirtyminen kestäväan yhteiskuntaan vaatii demokratian uudistamista ja laajentamista.

- **Tehdään sähkö- ja energiantuotannosta vähäpäästöistä** tuuli-, aurinko- ja ydinvoiman mittavalla lisärakentamisella. **Perustetaan valtiollinen energiayhtiö** varmistamaan nopea lisärakentaminen.
- **Turvataan hiilinielujen taso** kieltämällä avohakkuut ja siirytään puuntuotannossa jatkuvan kasvatuksen malliin. Tehdään hiilinielujen kasvattamisesta kannattavaa metsänomistajille ja maanviljelijöille julkisella tukijärjestelmällä.
- **Verotetaan päästöjä voimakkaasti ja kielletään fossiilisten polttoainesten käyttö** vuosikymmenen loppuun mennessä.
- **Suojellaan kotimaista lajistoa** laajentamalla luonnonsuojelualueita ja ennallistamalla haavoittuvaisia ja harvinaisia luontotyyppisiä.
- **Laajennetaan demokratiaa** ja varmistetaan oikeudenmukainen siirtyminen perustamalla Suomeen ilmastoasioiden kansalaisfoorumi.
- **Kirjataan eläinten itseisarvo perustuslakiin** eläinten olojen ja yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi.

HYVINVOINTI KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Talouspolitiikan on vähennettävä eriarvoisuutta ja lisättävä hyvinvointia kaikille, ei kerrytettävä varallisuutta vain harvoille. On korkea aika ottaa myös rikkaat mukaan yhteisiin talkoisiin. Pieni- ja keskituloisiin kohdistuvien ja yhteiskunnan pahoinvointia lisäävien leikkausten sijaan on vahvistettava valtion tulopuolta verottamalla varallisuutta tiukemmin.

Luonnon kantokyvyn rajat ja ilmasto-vaikutukset on huomioitava kaikessa taloudellisessa toiminnassa. Lyhytnäköisen ja tuhoisan kasvutalouden tilalle on otettava kestäviä talouden malleja. Yhteisiä varoja ei tule käyttää ilmastolle ja ympäristölle haitallisen toiminnan tukemiseen.

- **Siirretään verotuksen painopiste työstä omaisuuteen** ja kulutukseen. Muutetaan pääomatulovero progressiiviseksi ja alennetaan verotettavan pääomatulon rajaa.
- **Otetaan käyttöön miljonäärivero.**
- **Luovutaan listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuesta** ja otetaan käyttöön lähdevero.
- **Nostetaan yhteisövero** eurooppalaiselle tasolle.
- **Lakkautetaan ilmastolle ja luonnolle haitalliset yritystuet** ja kohdennetaan varoja ekologisesti ja sosiaalisesti kestävään toimintaan.
- **Mitataan taloutta bruttokansantuotteen sijaan** luonnon kantokyvyn ja ihmisten hyvinvoinnin huomioon ottavilla menetelmillä.

REILUUS KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Työ muuttuu, mutta muutos ei saa tapahtua työntekijöiden oikeuksien kustannuksella. Päivitetään lainsäädäntöä vastaamaan uudenlaisen työn vaikutuksia. Työelämän pitää olla reilua kaikille. Työstä saatavalla palkalla pitää pysyä elämään, ja työntekijöitä pitää tukea työssä jaksamisessa. Erilaisilla työ sopimuksilla työskentelevien oikeudet pitää turvata ja työmarkkinarikollisuutta pitää kitkeä tehokkaammin.

Samasta työstä pitää maksaa yhtä suurta palkkaa, ja siksi toimia palkka-avoimuuden edistämiseksi tulee jatkaa. Vahva ammattiyhdistysliike on oikeudenmukaisen työelämän perusta, ja siksi sen roolia tulee tukea lainsäädännöllä. Tuetaan työntekijöiden jaksamista ja jaetaan työtä reilummin lyhentämällä työaika.

- **Päivitetään työaikalakia** tukemaan siirtymää kohti kuusituntista työpäivää tai nelipäiväistä työviikkoa ansiotulotaso laskematta.
- **Uudistetaan vuosilomalakia** siten, että kaikkien työsuhteiden aikana kertyy vuosilomaa työsuhteen pituudesta riippumatta.
- **Kriminalisoidaan alipalkkaus.** Laaditaan pitkän aikavälin strategia työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan kitkemiseksi. **Luodaan lainsäädäntöä** pakkoyrittäjyyden estämiseksi.
- **Säädetään ammattiliitoille kanne oikeus** ja korotetaan työehtosopimuksen rikkomisen sanktioita. **Kirjataan luottamusmiehen asema lakiin.**
- **Tehdään sosiaalisesti oikeudenmukaisia ilmastopäätöksiä.** Ilmastolle haitallisilla aloilla työskentelevien työntekijöiden uudelleen koulutautumisen mahdollisuuksista huolehditaan.
- **Edistetään palkkatasa-arvoa** säätämällä palkka-avoimuudesta lailla. Jatketaan kolmikantaista samapalkkaisuusohjelmaa.
- **Päivitetään työsuojelulainsäädäntöä** siten, että se sisältää mielenterveyteen liittyviä asetuksia.

KOULUTUS KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Julkisesti rahoitettu ja kansalaisille maksuton koulutus on kestävä ja hyvinvointivaltion ehto. Kaikille on taattava yhdenvertaiset kouluttautumismahdollisuudet varhaiskasvatuksesta ja peruskoulusta aina toiselle ja korkea-asteelle asti. Tulotaso, henkilökohtaiset ominaisuudet tai aiemmat koulutusvalinnat eivät saa vaikuttaa mahdollisuuksiin kouluttautua.

Aiemmin toteutetut leikkaukset koulutuksen rahoitukseen ja laatuun ovat muodostaneet koulutusjärjestelmään kroonisen kestävyysvajeen, minkä vuoksi nuorten oppimistulokset heikenevät ja koulutusaste laskee. Rahoitusvajeen paikkaamista on jatkettava tulevalla vaalikaudella. Se on välttämätöntä oppimistulosten, jatkokoulutusvalmiuksien, osaavan työvoiman saatavuuden ja hyvinvointivaltion tulevaisuuden turvaamiseksi.

- **Kielletään voitontavoittelu varhaiskasvatuksessa.**
- **Säädetään opinto-ohjausmitoitukset** ammatillisille oppilaitoksille ja lukioille.
- **Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen perusrahoitusta.**
- **Poistetaan lukiokoulutuksen rahoituksen lainsäädännöllinen leikkuri**, joka pienentää lukiokoulutuksen rahoitusta vuosittain. Tehdään lukiokoulutuksen rahoitukseen tasokorotus.
- **Selvitetään vaihtoehtoisia tapoja suorittaa ylioppilastutkinto**, ja pitkällä aikavälillä luovutaan ylioppilaskirjoituksista.
- **Lisätään korkeakoulujen aloituspaikkoja** ja rahoitetaan lisäykset täysimääräisesti korottamalla korkeakoulujen perusrahoitusta.
- **Parannetaan aliedustettujen ryhmien pääsyä korkeakoulutukseen** saavutettavuussuunnitelman mukaisesti.

TERVEYS KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Sosiaali- ja terveystalvet ovat hyvinvointivaltion peruspilari ja oikeus palveluihin kuuluu kaikille varallisuudesta, asuinpaikasta tai äidinkielestä riippumatta. Tällä hetkellä yhdenvertaiset palvelut ovat uhattuna sosiaali- ja terveysalan aliresursoinnin ja siitä johtuvan työntekijäpulan vuoksi. Mielenterveyskriisi on syventynyt etenkin nuorten keskuudessa. Tämä kehitys on käännettävä.

Sosiaali- ja terveystalveluiden resurssit on turvattava riittävällä rahoituksella ja työntekijäpula on ratkaistava palkkaohjelmalla sekä koulutuspaikkoja lisäämällä. Mielenterveyskriisi on nähtävä koko yhteiskuntaa läpileikkaavana kysymyksenä. Tarvitsemme terapiatakuun, mutta meidän on samalla vähennettävä nuoriin kohdistuvia suorituspaineita ja tehtävä ilmastopolitiikkaa, joka luo uskoa tulevaisuuteen. Oireilevia ei tule rangaista, vaan tukea, minkä tulee näkyä myös Suomen päihdepolitiikassa.

- **Säädetään hyvinvointialueille verotusoikeus** sosiaali- ja terveystalveluiden riittävien resurssien turvaamiseksi.
- **Luodaan palkkaohjelma** työntekijäpulan ratkaisemiseksi palkkakuopassa oleville naisvaltaisille sosiaali- ja terveystalvoille.
- **Toteutetaan terapiatakuu.** Psykoterapian lisäksi myös lyhytterapian saatavuudesta tulee huolehtia. Alan ammattilaisten määrän varmistamiseksi psykoterapeuttikoulutuksesta on tehtävä maksutonta ja aloituspaikkoja lisätävä.
- **Dekriminalisoidaan kaikkien huumeiden käyttö,** eli niiden käyttöä ei määritellä rangaistavaksi rikokseksi.
- **Laillistetaan kannabis** ja siirretään sen myynti valtio-omisteisille myymälöille.
- **Otetaan käyttöön toimiviksi todetut matalan kynnyksen haittojen vähentämisen sekä hoidon ratkaisut, kuten käyttöhuoneet.** Päihdeongelmat on nähtävä terveystalvelmina.

TOIMEENTULO KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Hyvinvoiva yhteiskunta pitää huolta kaikista jäsenistään. Riittävä sosiaaliturva takaa sen, että kaikilla on mahdollisuus hyvään elämään ja, ettei ketään jätetä heitteille. Suomen monimutkainen ja hajanainen sosiaaliturvajärjestelmä kaippaa uudistusta. On aika siirtyä perustuloon.

Vastikkeeton ja universaali perustulo pohjautuu luottamukseen, ei kontrolliin. Tämä malli vapauttaa ihmisten ajan mielekkääseen toimintaan ja sopeutuu muuttuvaan työelämään. Matkalla perustuloon sosiaalietuuksia on yhtenäistettävä, byrokratiaa karsittava ja tasoa nostettava.

- **Järjestetään useita asetelmiltaan poikkeavia perustulokokeiluja** laajentamaan aiemmin saatua tietopohjaa.
- **Varmistetaan käyttöön otettavan perustulon riittävyys** perusmuotoisesta toimeentulotuesta luopumiseen. Harkinnanvarainen toimeentulotuki säilytetään vastaamaan yllättäviin elämäntilanteen muutoksiin sekä yksilöllisiin tarpeisiin, ja sen resurssien riittävyys taataan.
- **Muutetaan asumistuki yksilökohtaiseksi.** Pitkällä aikavälillä asumisen kohtuuhintaistamiseen tähtävien toimien onnistuttua tarkastellaan asumistukijärjestelmään tarvittavia muutoksia.
- **Toteutetaan opintotuen kokonaisuudistus** siten, että se takaa opiskelijoille riittävän toimeentulon ilman pakovelkaantumista.

IHMISARVO KUULUU KAIKILLE

Vasemmistonuorten
eduskuntavaaliohjelma
2023

Aikana, jolloin ihmisoikeudet ovat uhattuna ympäri maailman, on entistäkin tärkeämpää tehdä niihin pohjaavaa politiikkaa. Myös Suomella on vielä korjattavaa ihmisoikeuksien saralla. On useita ihmisryhmiä, joiden itsemääräämisoikeutta ei kunnioiteta lukuisista kansainvälisistä huomautuksista huolimatta. Ongelmia on myös maanpuolustuksen saralla: asevelvollisuus ei ole tasa-arvoinen, siviilipalvelus on edelleen rangaistuksenomainen ja Suomi pitää mielipidevankeina totaalikieltäytyjiä.

Ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja oikeusvaltioperiaatteen tulee toimia myös ulko- ja turvallisuuspolitiikan pohjana. Ne eivät ole kauppatavaraa, jolla voimme tehdä diilejä autoritaaristen valtioiden kanssa edes Nato-jäsenyyden verukkeella. Asekauppa hyökkääjä- ja miehittäjävaltioiden kanssa on lopetettava.

- **Uudistetaan translainsäädäntö mahdollistamaan sukupuolen juridinen korjaaminen alle 18-vuotiaille** siten, että myös alle 15-vuotias voi tehdä muutoksen huoltajan luvalla.
- **Kielletään eheytyshoidot.**
- **Ratifioidaan alkuperäiskansojen oikeuksia vahvistava ILO 169 -sopimus.**
- **Uudistetaan asevelvollisuus sukupuolineutraaliksi** valikoivaksi asevelvollisuudeksi. Luovutaan totaalikieltäytyjien rankaisemisesta ja poistetaan siviilipalveluksen rankaisumuotoisuus.
- **Puretaan turvapaikan haun ja perheenyhdistämisen esteitä** ja parannetaan turvapaikanhakijoiden oikeudellista asemaa.
- **Lopetetaan välittömästi asekauppa** Turkin ja Israelin kanssa. Hyökkääjä- ja miehittäjävaltioiden kanssa ei käydä asekauppaa.
- **Tuomitaan Palestiinan ja Länsi-Saharan miehitys** ja tunnustetaan maiden itsenäisyys. **Tuomitaan Turkin hyökkäykset** Rojavan autonomiselle alueelle.

